

FORETRÆDE FOR FØDEVAREUDVALGET

Indledende indlæg:

I en tid, hvor andre retsudvalget arbejder med at begrænse mulighed for bibeskæftigelse (for dommere), vil vi takke for, at I trods travlhed vil beskæftige Jer lidt med bier endnu – tak for imødekommelse af ønsket om foretræde!

Mål: Sikre at strategien for biavl i Danmark, herunder skadedyrsbekæmpelse fastlægges under lovfæstet og direkte inddragelse af branchen og andre interesseparter.

Og lad mig med det samme afmontere en misforståelse: Vi er ikke så uforskammede, at vi lægger beslag på så meget tid i udvalgsarbejdet for at fremme enkeltpersoner eller enkeltorganisationers interesse – Vi kommer med engagement og ansvarlighed i forlængelse af et i år 140 årigt arbejde for at sikre, at biavl i Danmark også i fremtiden kan ske på et højt kvalificeret niveau til gavn for natur, friluftsliv og erhvervsliv.

Nogle eksempler, der viser nødvendigheden af, at brancheindflydelse lovfæstes:

1. I Danmark er der i biavl en stærk tradition for **biologisk bekæmpelse af skadegørere**, en politik biavlerforeningerne er været stærke fortalere for, selvom omverdenen i stigende grad har anvendt pesticider og medicinalprodukter.

Den danske metode har dog vist sig effektiv, mens andre lande i stigende grad har konstateret resistensproblemer overfor bekæmpelsesmidler, og derfor nu i stigende grad kopierer den danske model.

Regler for anvendelse af pesticider (og antibiotika for den sags skyld) kan naturligvis løbende være genstand for debat, men da reglerne kan være afgørende for, om honning og andre biprodukter fortsat skal være fri for pesticid- og medicinrester, er

det vigtigt at de fastsættes efter en faglig indstilling og politisk drøftelse.

Alternativet – en ubegrænset bemyndigelse til **delegation af kompetence** fra den til enhver tid siddende Fødevareminister – rummer jo altså mulighed for, at **reglerne fastsættes administrativt** (se fx **lovforslag 149 s. 16, bemærkninger til §5**, hvor det anføres, at opregningen i §5 stk. 1 af, hvilke typer af regler, der kan fastsættes ikke er udtømmende, og at der med forebyggelse blandt andet menes **pre-medikamentering**).

Dette bekymrer fordi, den som forsker ganske dygtige Per Kryger fra DJF så sent som i 2005 har udtalt, at han ikke selv vil tøve med at anvende pesticid.

(Planche 1 - TfB)

DEBAT

På www.honningbien.dk, som er en hjemmeside for de seks biavlereforeninger i Ringkøbing Amt, var der den 2. december 2004 et interview med Per Kryger, Offentlig Bisygdomsbekæmpelse, vedrørende brugen af pesticider i varroabekæmpelsen. Interviewet har afstedkommet et læserbrev (se nedenfor). Da der sikkert er mange, som ikke har læst interviewet, bringer vi det her:

GØR OP MED PESTICID-FANATISMEN

Nyt forskningsprojekt kan måske føre til officiel vejledning i brug af pesticider i dansk biavl.

Måske er det helt forkert, når danske biavlere tager afstand fra at bruge pesticider i bekæmpelsen af varroamider. Måske findes det allerede i dansk honning, og så er der måske slet ingen grund til kun at anbefale organiske syrer. Det siger i hvert fald Per Kryger, Offentlig Bisygdomsbekæmpelse, der gennem EU har fået bevilget penge til et nyt forskningsprojekt, der skal klarlægge, hvorvidt pesticid overhovedet skal betegnes som et fy-ord.

Danmarks Biavlereforening har i en årrække taget prøver af dansk honning uden at finde spor efter pesticider. Det er dog ikke ensbetydende med, at det ikke findes i dansk honning, men formentlig er koncentrationerne blot så små, at de ikke kan måles. Offentlig Bisygdomsbekæmpelse har imidlertid udstyr, der er i stand til at måle selv forsvindende små restkoncentrationer, og det skal nu sættes ind i forsøget på at finde pesticidrester i dansk honning.

Formålet er først og fremmest at afklare, om restkoncentrationer overhovedet er et problem.

"Vi ved fra vore egne spørgeskemaundersøgelser, at 18% af biavlerne bruger flumethrin. Det gør de uden at have fået nogle anvisninger fra vores side", siger Per Kryger.

Flumethrin er samtidig det middel, der er vanskeligst at finde i honning, men Per Kryger føler sig overbevist om, det kan lade sig gøre. Samtidigt skal også honning fra såkaldte pesticidfri biavlere undersøges for at konstatere, om der rent faktisk er en forskel.

"Vi ved, at for eksempel flumethrin bruges i landbruget. Derfor vil vi samtidigt undersøge, om der kan findes rester af flumethrin i almindelig honning", siger Per Kryger.

Hvis der gør, kan det meget vel tænkes, at anbefalingerne til varroabekæmpelse skal revurderes.

"På lang sigt kan det være måden at løse op for den danske varroastrategi. Det er i hvert fald en opblødning fra vores side. Vi er nok ikke så fundamentalistiske på dette område som for eksempel Danmarks Biavlereforening er det", siger Per Kryger.

Det er dog ikke ensbetydende med, at Per Kryger vil gå ud og anbefale brugen af pesticider i kampen mod varroa.

"Vi vil selv fortsætte med at bruge organiske syrer til vores bier her på Flakkebjerg, men hvis det på et tidspunkt handler om at bierne skal reddes, vil jeg ikke tøve med at bruge et pesticid", siger Per Kryger.

Foreløbigt har Offentlig Bisygdomsbekæmpelse allerede indsamlet 50 forskellige honninger, der skal testes for pesticidrester. Der er blandt andet indsamlet honning fra en erklæret pesticid-biavl for at se, hvor store koncentrationer der i givet fald kan spores i honningen. Desuden vil Offentlig Bisygdomsbekæmpelse næste år selv lave forsøg med behandling med pesticider for at måle restkoncentrationer i honning.

Offentlig Bisygdomsbekæmpelse har fået 7,5 millioner kroner til forskellige projekter de næste tre år. Pesticidprojektet er blot et af i alt otte projekter.

Interviewet er lavet og skrevet af Benny Gade

KÆRE PER KRYGER

Efter læsning af artikel på www.honningbien.dk den 2. december 2004, føler jeg mig lidt beklemt, derfor et par kommentarer.

Du er i din gode ret til at mene at det er ok, at man bruger pesticider til bekæmpelse af varroamiden, ligesom det er ok at du vil slå et slag for, at det er lige godt, om man bruger den ene eller anden bekæmpelsesmetode.

Det er også en god idé med mellemrum at tage nogle faglige diskussioner om de forskellige strategier og metoder vi igennem årene har vedtaget som de rigtige i biavl, men det kræver faglig argumentation, hvis resultatet skal blive frugtbar.

I ovennævnte artikel bruger du ingen argumenter, men derimod antagelser og påstande.

Du antager at der findes pesticidrester i dansk honning. Det har du sandsynligvis ret i, det var i sin tid et af argumenterne for at vi ikke skulle bruge pesticider i varroabekæmpelsen, men at det er et argument for at lade 5 og 7 være lige forstår jeg ikke. Du kan ligeså godt sige, at når der alligevel er gift i honningen, gør det ikke noget der kommer mere i, blot vi holder os under de mere eller mindre politiske fastsatte grænseværdier for pesticidrester.

Du siger at Danmarks Biavlereforening lider af pesticidfanatisme og er fundamentalist. Samtidig oplyser du, at 18% af biavlerne bruger flumethrin, d.v.s. 82% af biavlerne bruger Danmarks Biavlereforenings bekæmpelsesmetoder. I de ca. 15 år varroamiden har været her i landet har de to hold biavlere samarbejdet i samme forening, ikke uden diskussioner, men uden at flertallet har trynet mindretallet. Ingen er blevet smidt ud, og vi bruger stadigvæk samme etikette.

2. **EU-projektmidler** ifølge EU-forordning 797/04 (og øvrige midler til branchen, se ”Styrk Biavlen i Danmark s. 12-13) er til skade for biavlen i Danmark fra 2004 frataget biavlerne og deres organisationer.

Dette har medført vanskeligheder med at sikre den fornødne rekruttering og uddannelse. Man har ligefrem måttet **importere bier** fra Tyskland til bestøvning af danske afgrøder.

EU-projektmidlerne er i stedet gået til DJF, og der er **ikke** i overensstemmelse med forordningens artikel 5 sket anvendelse af tilskudsmidlerne efter et Biavlsprogram udarbejdet **i snævert samarbejde med repræsentative erhvervsorganisationer.**

(Planche 2 – F 797/2004)

RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 797/2004
af 26. april 2004
om foranstaltninger til forbedring af betingelserne for produktion og afsætning af biavlprodukter

Artikel 5

Biavlsprogrammet udarbejdes i snævert samarbejde med de repræsentative erhvervsorganisationer og kooperativer inden for biavl. Det meddeles Kommissionen, der træffer afgørelse om dets godkendelse ifølge proceduren i artikel 17 i Rådets forordning (EØF) nr. 2771/75 af 29. oktober 1975 om den fælles markedsordning for æg ⁽¹⁾.

3. Den **vidensyntese**, ministeren har anmodet om udarbejdelse af og som skal indgå i grundlaget for den nye lovgivning, **afspejler** desværre på en lang række punkter **ikke de faktiske forhold** for branchen og er endvidere **behæftet med en række fejl** – jeg skal ikke trætte med en omfattende gennemgang heraf (et lille udpluk

blev gennemgået på vort temamøde). Jeg skal blot nævne, at biavlereforeningerne, som det fremgår af siderne 43-47 har tilbudt DJF bistand med udfærdigelsen, for at sikre et brugbart resultat.

Behovet for lovfæstelse:

Ministeren giver mange steder i bemærkningerne udtryk for, at den praktiske udmøntning af loven skal ske via Plantedirektoratet og Danmarks Jordbrugsforskning.

Dette er for så vidt heller ikke i strid med branchens ønsker i det omfang, det handler om administration af fastsatte regler, men de nævnte tre eksempler samt indholdet af publikationen ”Styrk biavlen” viser, at **prioriteringerne og regelfastsættelsen skal inddrage brancheorganisationerne for reelt at styrke biavlen i Danmark.**

Samtidig viser eksemplerne, at der er et reelt behov for, at et **sagkyndigt udvalg, hvis uafhængighed er sikret ved lovfæstede principper om sammensætning og kompetence**, holder hånd i hank med administrationen af loven, og at uddybende regler fastsættes i samarbejde med branchen og andre interesseorganisationer.

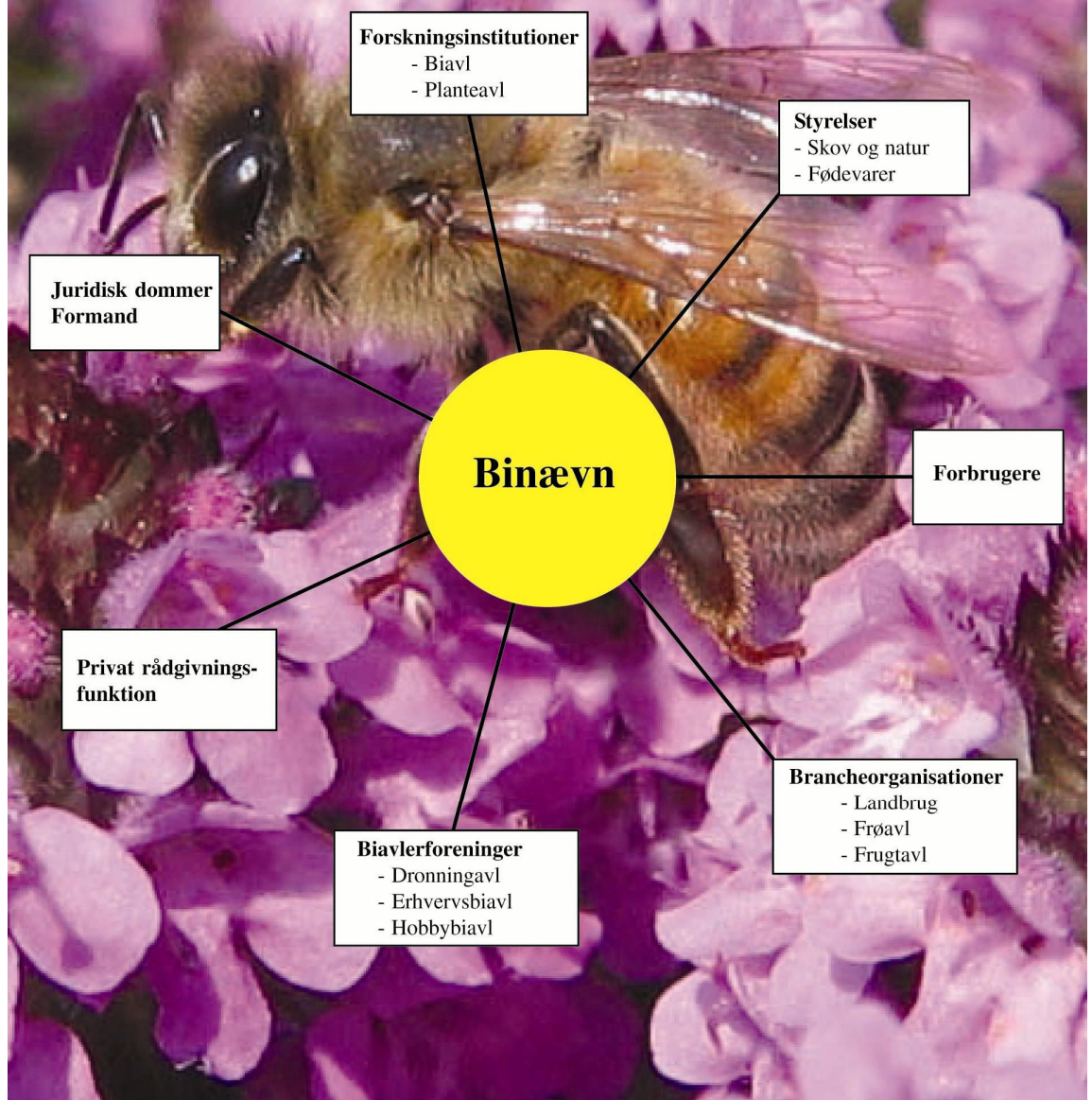
Det er også derfor, **at loven ikke blankt bør overlade den til enhver tid værende minister at fastsætte, hvem han eller hun vil rådgives af og om hvad** – i bemærkningerne til lovforslaget bruges om sammensætning svage udtryk som ”det er hensigten” og i notat til høringssvar ”forudses det” at landsdækkende biavlsorganisationer får sæde i udvalget – der er ingen som helst rimelig grund til, at det ikke anføres i loven med det klare kriterium, at det ikke blot skal være landsdækkende men tillige repræsentative, så det ikke er nok, at foreningen har få medlemmer fordelt rundt omkring i Danmark, men åbent via regnskab dokumenterer, at være repræsentative for branchen.

Foreningernes bud på kompetencer og sammensætning fremgår af høringssvaret s. 3-4 (Styrk biavlen i Danmark s. 32-33) og sammensætningen ser i oversigtsform således ud:

(Planche 3 – oversigt over sammensætning)

BLAVLERFORENINGERNES FORSLAG TIL BINÆVNETS SAMMENSÆTNING

Jeg har godt nok lagt mærke til bilag 7, hvor SDE ved Ditlev Bluhme antyder, at DBF, EB og Dronningeavlereforeningen af 1921 vil udelukke andre foreninger fra deltagelse i nævnet, men det må skyldes at Ditlev Bluhme, hverken har kunnet tage imod invitation til temamødet og for den sags skyld andre møder imellem biavlereforeningerne til forberedelse af temamødet, eller kunnet læse forslagene, hvoraf det jo tydeligt fremgår, at der ikke nævnes foreninger.

Den eneste måde vore forslag kan læses som af Ditlev Bluhme anført er, hvis man anerkender, at kun DBF, EB og Dronningeavlereforeningen af 1921 er repræsentative for biavl i Danmark – dette ser vi naturligvis gerne, men det må være en efterfølgende vurdering.

Det skal lige til bilag 7 føjes, at det ikke er grebet ud af den blå luft, at I står overfor repræsentanter for mere end 90% af biavl i Danmark, som det også anføres i Styrk Biavl i Danmark. Dette ses af

(Planche 4 – biavlerne fordelt efter foreninger)

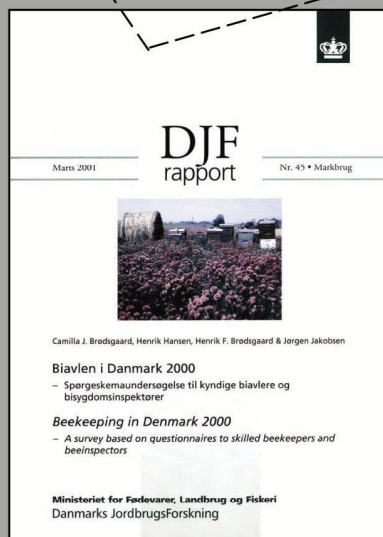

Biavlernes fordeling på organisationer

Tabel 2. Det beregnede antal biavlere i Danmark og deres tilhørsforhold til biavlerforeninger. The estimated number of beekeepers in Denmark and their membership of a beekeeper's association.

Foreninger Associations	%	Antal Number
DBF	83,0	3.862
DBF + DBL	4,5	205
DBF + SDE	2,0	90
DBF + DBL + SDE	0,3	13
DBL	1,7	77
SDE	0,3	13
Ikke oplyst. Not stated	0,3	13
Ikke medlemmer af forening No membership	8,0	372
Totale antal biavlere. Total no. of beekeepers		4.645

DJF undersøgelse af kyndige biavlernes foreningsmedlemskaber

DBF (Danmarks Biavlerforening) 89,8%

DBL (Danske Biavlernes Landsforening) 6,5%

SDE (Sammenslutningen af Danske Erhvervsbiavlere) 2,6%

Undersøgelsen omfattede kun kyndige biavlere (typisk biavlere med omkring 5 års erfaring) og da stort set al rekruttering af nye biavlere sker via DBF er konklusionen at DBF repræsenterer over 90% af de danske biavlere.

Der skal ikke herske tvivl om, at vi prøver og har prøvet at samle alle foreninger for at komme med et samlet udspil, men der har åbenbart ikke været ressourcer i DBL og SDE, der jo i øvrigt så sent som i 2003 nedlagde sig selv ved en generalforsamlingsbeslutning, der senere viste sig at lide af formalitetsmangler.

Imidlertid viser forløbet, hvor vigtigt det er, at Fødevareministeren i Binævnet får rådgivere, der både har ressourcer og samtidig er repræsentative for branchen. I modsat fald bliver ministeren og udmøntningen af regler prisgivet tilfældighederne, og det ønsker vi på ingen måde!

Bemyndigelserne:

Bemyndigelser, der gives blanco, er farlige, og bemærkninger til et lovforslag er ikke andet eller mere end et fortolkningsbidrag til senere brug, og de har det med at miste deres betydning som tiden går.

Biavlerforeningernes ville være mindre bekymrede for bemyndigelsesreglerne i det tilfælde, hvor foreningernes ønske om et binævn med lovfæstet kompetencer og sammensætning følges, således at der er en sagkyndig ”bremse”, der sikrer, at biavlens interesser varetages udfra en overordnet strategi og ”at systemet ikke kan gå i selvsving”.

§17, som ministeren helt undlader at nævne i sit notat om bemyndigelsesbestemmelser til udvalget (udvalgsbilag 6, teknisk gennemgang) er et specielt fremtrædende eksempel på en regel, hvor bemyndigelsesreglerne går for vidt, fordi almindelige retsikkerhedsprincipper unødvendigt tilsidesættes i lighed med de foreslåede bestemmelser §15 og §16 – vi har udførligt i høringssvaret anvist mere rimelige alternativer (Styrk Biavl i Danmark s. 22, høringssvaret s. 12)

Adgang uden retskendelse er meget betænkelig i en sammenhæng, hvor ministeren selv fremhæver, at der er et problem i forhold til omfanget af adgangen, fordi biavlere vil have svært ved at opdele ejendommen i privat henholdsvis erhvervsmæssig del.

I dette tilfælde, såvel som i relation til påbud og bøder, vil det gøre en markant forskel, om reglerne fastsættes efter obligatorisk høring af og indstilling fra et sagkyndigt binævn med brancherepræsentanter –

som man råber i skoven, får man svar, og hvis loven råber:
”vi stoler ikke på Jer, og vi vil kunne kontrollere uden almindelige retsgarantier og uden I får indflydelse på kriterierne”,

så risikerer loven at svaret lyder :
”så ryger vores engagement, egenkontrol og ansvarlighed”.

Voldgift:

Jeg vil ikke gentage den udførlige argumentation fra biavlerforeningernes side for, at voldgift skal være obligatorisk, blot imødegå to ting fra ministerens høringsnotat

- 1) der er ikke tale om misforstået bekymring for behandling ved domstolene – selvom domstolsbehandling kræver enighed, vil den blotte mulighed for forskellig opstart af sager kunne skabe en helt unødvendig og uhensigtsmæssig forvirring – ikke alle biavlere vil nødvendigvis forstå den fulde betydning af forskellen mellem de to behandlingsmåder, og **en biavler ville måske lade sig besnække til domstolsbehandling med den virkning, at den nødvendige bevisoptagelse blev forpasset!**
- 2) Retsplejerådet har på ingen måde anbefalet, at Voldgiftsnævnet for biforgiftning nedlægges – anbefalingerne gælder nævn generelt, og der er i høringssvaret i bemærkningerne til §11 og §12(Styrk Biavlen i Danmark s. 37-40, høringssvaret s 8-11) udtrykkeligt redegjort for, at et obligatorisk voldgiftsnævn, som at biavlerforeningerne foreslået med afgørelser, der kan gennemtvinges, **ikke** er af sådan karakter, at det kan anses som **omfattet af retsplejerådets anbefaling**. Jeg har da heller ikke kunnet komme i kontakt med medlemmer af udvalget, der kan erindre at have anbefalet nedlæggelse af Voldgift i forbindelse med biforgiftning.

Omkostningerne:

L149 forudsætter allerede fra Fødevareministerens hånd nedsættelse af et Binævn (udvalg) og en Voldgiftsret, så det vil være en meget

overskuelig merudgift, der vil være forbundet med at gøre Binævnet til klageinstans for påbud og bøder, ligesom udgifterne ved obligatorisk behandling ved Voldgiftsnævnet ikke vil være anderledes, end hvis alle vælger frivillig voldgift.

Man bør snarere sætte ind med omkostningsfritagelse og retshjælpsdækning, da hindring af brug af sprøjtegifte ved et effektivt system til pålæggelse af pligt til at betale erstatning er en samfundsmæssig miljøinteresse.

Men i øvrigt må man ved overvejelse af omkostninger påtænke biavlernes ulønnede bidrag til samfundsøkonomien.

(Planche 5 – Bestøvningsværdi)

Egentlig er det lidt "uartigt" at snakke om omkostninger ved loven, når hver biavler **ulønnet giver 250.000 - 750.000 årligt** til samfundsøkonomien.

DANSK HONNINGPRODUKTION - VÆRDI ÅRLIGT

DJF
158.000.000
(Vidensyntese s. 17)

MINISTER
50.000.000
(L149 bem. s. 6)

DANMARKS STATISTIK
60.000.000

ÅRLIG BESTØVNINGSVÆRDI

DJF
1.000.000.000
(Vidensyntese s. 17)

MINISTER

EU (OG TIDL. DJF)
1.800.000.000 - 3.000.000.000
(DJF rapport nr. 45, marts 2001)

Bestøvningsværdien tilføres samfundet uden at den enkelte biavler honoreres, det vil med ca. 4.000 biavlere sige, at hver biavler ulønnet (ministerens bemærkninger s. 6, 1. afsn.) tilfører samfundet imellem 250.000 - 750.000 kr. pr. år.

Danske Lov:

Bestemmelserne er:

DL 5-9-6 om adgang til at tilegne sig bier fra skov, mark og kirkegaard

DL 5-13-1 til 5-13-9 om bl.a. hegning, erstatningsansvar og bevisregler omkring ejerforhold til bier, når bisværme har taget ophold i fremmed træ eller hus.

Specielt DL 5-13-1, 2 og 3 om hegnspligt og erstatningsansvar giver anledning til en uhensigtsmæssig retsstilling i forhold til erhvervsbiavlere eller andre biavlernes udlejning af bier til bestøvning.

Det er i praksis umuligt at foretage hegning i denne situation, fordi den eneste hegning, der i retspraksis har været anerkendt, er naturlig vegetation, der helt indelukker stedet – det tør sige sig selv, at dette er ganske umuligt at gennemføre med det korte interval en bestøvningsudlejning forudsætter.

Hvis der ikke hegnes, opstår et fortolkningsproblem i forhold til erstatningsreglerne i Danske Lov – afgørende for ansvar for skader forvoldt af bier er, hvordan man fortolker ”Biegaarden”, fordi falder et dødbringende stik indenfor en ”Biegaarden” er der ansvar ellers ikke. Men hvis der ikke er hegning, da er ”Biegaarden” ikke afgrænset – er den så uendelig????

(Planche 6 – Danske Lov)

Uddrag af høringsnotat, side 3

Om anvendelse af Christian V's Danske Lov fra 15. april 1683 henvises til de redaktionelle noter i Retsinformation.

Der henvises i noterne til et festskrift i anledning af 300 året for udstedelse af Christian V's Danske Lov, hvoraf følgende fremgår:

„Der er ikke i lovbogen sket udskiftelse af ældre og ophævede bestemmelser med nye, men lovbogen har også i senere oplag bevaret sin oprindelige skikkelse uden hensyn til indtrufne ændringer i lovgivningen. ... En række af lovbogens bestemmelser kan derfor betragtes som bortfaldne, som betydningsløse, andre er blevet udtrykkeligt ophævet i den senere lovgivning, mens atter andre må anses som bortfaldet i forbindelse med fremkomsten af ny lovgivning, uden at der udtrykkeligt er sket en ophævelse af bestemmelserne i Danske Lov. Lovgiver har herved overladt det til retsanvendelsen at afgøre betydningen af en ny lov for lovbogens gyldighed.“

Der er tale om deklaratoriske regler, dvs. de kan fraviges ved aftale. Er der således indgået bestøvningsaftaler mellem en biavler og en frøavler vil reglerne i Christian den V's Danske Lov ikke finde anvendelse.

Hvis der ikke foreligger aftaler, vil det bero på et konkret vurdering, om Danske Lovs regler om indhegning m.v. er anvendelig til løsning af en given tvist, der måtte være opstået mellem parterne.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer.

Der er absolut ingen grund til at eksportere afklaringen af denne uklare retstilstand videre til retssystemet og en i påkommende tilfælde omkostningsfuld afklaring der, når nu målet med loven udover at styrke biavlen er at forenkle reglerne.

I forbindelse med målet om **forenkling af reglerne ikke opnås ved at gøre loven til en næsten indholdsløs rammelo** – det vil bare medføre, at risikoen for komplicerede regler i bekendtgørelser mv. får tilføjet et ekstra element i form af uklarhed om, hvorvidt detailreglerne udfærdiget efter bemyndigelse i loven nu også har hjemmel i denne.

Opsamling:

Der har i en årrække hersket en række problemer med udmøntningen af gældende regler, og politisk tilrettelæggelse af overordnet strategi for biavlen i Danmark.

Branchen er engageret og ansvarlig – Vi opfordrer Jer til som ansvarlige politikere at sørge for at bevare dette ved at imødekomme branchens rimelige krav til en visionær lovgivning, så biavlen i Danmark styrkes samtidig med, at vi ikke skal have lovrevisioner med korte intervaller.

BIAVLERFORENINGERNES FORSLAG TIL BRANCHENS STRUKTUR

BINÆVNET

VOLDGIFTSNÆVNET

FØDEVAREMINISTEREN
OG -MINISTERIET

PLANTEDIREKTORATET

BIAVLERFORENINGER

DANMARKS
JORDBRUGSFORSKNING

ANDRE FORSKNINGS-
INSTITUTIONER

BIINSPEKTØRER

KYNDIGE BIAVLERE

